

د ملګرو ملتونو استازی - عدالت ته د تاوتریخوالي قرباني افغان ښځو لاس رسې په جدي توګه ناکافي دي

کابل، د ۲۰۱۸ کال د می ۲۹ مه - یو تازه رپوټ چې نن په افغانستان کې د ملګرو ملتونو مرستندويه پلاوي (یوناما) خپور کړ، موندلې چې د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون چې له ۲۰۰۹ کال راهیسې نافذ دی، خو عدالت ته د افغان ښځو لاس رسې په جدي توګه نا کافي پاتې شوی.

د بی عدالتی او معافیت: د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د جنایي جرمونو منځګړیتوب، په نامه دغه رپوټ د ۲۰۱۵ کال د اګست او ۲۰۱۷ کال د ډسمبر ترمنځ په ټول هیواد کې د تاوتریخوالي څخه ژغورل شوي د افغان میرمنو انفرادي تجربې مستندې کړې او د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي په پېښو کې یې په پراخه کچه د منځګړیتوب د کارولو په تړاو د بشري حقونو اغیزې په ګوته کړې دي. رپوټ تشریح کوي چې څه ډول منځګړیتوب ښځې عدالت ته له لاس رسې محروموي او د هغوی د اساسي حقونو پېژندلو مخه نیسي.

د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونو د سرمنشي خانګري استازي تدامیچي یاماموتو وویل: "په جنایي پېښو کې د منځګړیتوب کارول نه یوازې د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي عادي کولو، بلکې په ټوله کې په جرمي عدلي سیستم د باور کمزوري کولو لامل ګرځي. د رپوټ په موندنو کې په ناموسي وژنو کې د بی باوره معافیت او د ښځو د وژنو جزییات هم راځي، چې دا په ګوته کوي چې د تاوتریخوالي قرباني افغان ښځو لپاره عدالت په جدي توګه ناکافي پاتې دی."

په رپوټ کې د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي جنایي قضیو کې، یوناما موندلې چې ګڼ شمیر د شخړو د حل دودیزو میکانیزمونو له لارې یې منځګړیتوب شوی، د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون له په پام کې غورځولو سره، قانوني بنسټونو دغه قضیې دودیزو میکانیزمونو ته راجع کړي، د پراوونو په وړاندې یې برخه اخیستې یا یې هم دا پراوونه څارلې دي. د جنایي قضیو منځګړیتوب ته د افغانستان د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون او د جزا په قانون کې د قانوني اجازې ورکړه شامله نه ده.

د یوناما د بشري حقونو د څانګې مشري ډنیل بیل وویل: "د دې رپوټ لپاره ګڼو مرکه شوو ښځو وویل چې، دوی د فشار له مخې د خپلو رسمي شکایتونو بیرته اخیستلو او منځګړیتوب سره موافقه کړې، داسې چې هیڅ ډول حقیقي جرم نه وي ترسره شوی." هغې زیاته کړه: "د ښځو په وړاندې د ظالمانه تاوتریخوالي د پېښو منځګړیتوب اساسا جرمي کړنې په کورنیو شخړو بدلوي. دا ډول منځګړیتوب په مستقیم ډول د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون مانا او مفهوم نقض کوي."

رپوټ د کورنیو او نړیوالو قوانینو په رڼا کې د افغانستان مکلفیتونه په ګوته کوي څو له دغو شان جرمونو څخه د ښځو اغیزناک مخنیوي او خونديتوب یقیني کړي او څو سپارښتنې هم کوي چې په کې د افغانستان د حکومت له لوري د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون او د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع په تړاو د ۲۰۱۸ کال د جزا قانون د بشپړ عملي کیدو یقیني کول هم شامل دي.

رپوټ یادونه کوي چې په افغانستان کې موجوده قانوني چوکاټ او د محکمو د مجازاتو بهیر هغو ښځو ته چې له تاوتریخوالي سره مخامخ دي د اختیار زمینه برابروي او ټینګار کوي چې منځګړیتوب نشي کولی د افغانستان د اساسي او نورو قوانینو له لوري د ښځو لپاره د چمتو شوي قضایي خونديتوب ځای ونیسي. رپوټ په ډاګه کوي چې منځګړیتوب باید د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د جنایي جرمونو د حل لپاره ونه کارول شي چې په دې کې وژني او ناموسي وژني او د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالي د منع قانون د ۱۸ نه تر ۲۲ مادې پورې جرمونه شامل دي.

تدامیچي یاماموتو چې د یوناما مشر هم دی وویل: "حکومت د حساب ورکړې لپاره رغنده ګامونه پورته کړي او زموږ رپوټ دا تشخیص کړي، خو حقیقت دا دی چې د ښځو په وړاندې ظالمانه تاوتریخوالي دوام لري. زموږ تمه دا ده چې په دې نوي رپوټ کې وړاندې شوې موندنې به د افغان ښځو د خونديتوب لپاره اړین اصلاحات اغیزمن کړي او عدالت ته د دوی لاس رسې ښه کړي."

د ملګرو ملتونو د بشري حقونو له عالي کمشنر سره په همغږۍ کې د یوناما له لوري چمتو شوی بشپړ رپوټ دلته ومومی:

<https://unama.unmissions.org/women%27s-rights-reports>.

یوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسیدو لپاره ملاتړ کوي. د سیاسي ماموریت په توګه له خپل ماموریت سره سم، یوناما د شخړې مخنیوي او حل، د ونډې اخیستنې د زیاتیدو او ټولنیز یوالي او همدارنګه د سیمه ییزو همکارو د پیاوړتیا ملاتړ کوي. دا ماموریت د اغیزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکیت او حساب ورکونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. یوناما د استقلالیت، بی پرې والي او یوالي د اصل په پام کې نیولو سره د ډیپلوماتیکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زیاتیدو او پراخیدو او مخنیوي په موخه 'د ښه نیت چارې' او نورو کلیدي خدمتونو برابروي. دا ماموریت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړیتوبونو لپاره نړیوالې مرستې همغږي کوي.